

POLITIQUE DES GRANDES VILLES GROOTSTEDENBELEID

STAAT VAN HET ONTWIKKELDE PROJECT

Naam van het project:

AANZET TOT INTEGRAAL VROUWENVRIENDELIJK SANITAIR GENT.....

Datum van lancering van het project:

1 oktober 2006.... (lancering wedstrijdoproep op de vrouwendag te Antwerpen, 11/11/2006)...

Herinnering van de doelstellingen in het kader van uw project

De algemene doelstellingen van het project ligt integraal in de lijn van de doelstellingen van de vereniging LEG MIJN BLAAS HET ZWIJGEN NIET OP nl. (1) evenwaardige behandeling van vrouwen en mannen in de publieke ruimte en meer concreet inzake plasvoorzieningen (2) sensibilisatie en mentaliteitsverandering op gang brengen en het taboe rond het toiletgebeuren doorbreken.

De concrete subdoelstellingen van het project zijn (1) de optimalisatie van de bewegwijzering naar de bestaande gratis publieke toiletinfrastructuur in de stad en (2) en het ontwerpen van een gemakkelijk en geïntegreerd sanitair, aangepast aan de noden van de vrouw

Denkt u uw doelstellingen te hebben bereikt? (zo ja, waarom?; zo niet, waarom?)

Ja, zowel de algemene als de concrete subdoelstellingen werden bereikt. De vooropgestelde acties werden uitgevoerd en konden rekenen op heel wat respons bij de vooraf afgebakende doelgroepen (vrouw als gebruiker van sanitair in de stad, stedelijke gebruikers, stad Gent, horeca, ontwerpers en scholen), het grote publiek en de pers.

Een overzicht:

1. Verwezenlijking van de doelstelling 'het ontwerpen van gemakkelijk en geïntegreerde sanitair, aangepast aan de noden van de vrouw:

Er werden 6 originele ontwerpen van uniseks/universal design toiletten ontwikkeld volgens de criteria zoals vastgelegd in het wedstrijdreglement (BIJLAGE 1) 'GEZOCHT: UNISEKS SANITAIR IN DE GENTSE PUBLIEKE RUIMTE' opgesteld door LEG MIJN BLAAS HET ZWIJGEN NIET OP. Deze ontwerpen werden voorgesteld aan het publiek op een openbare vernissage op 4 mei 2007 in het DESIGN MUSEUM GENT in aanwezigheid van regionale en nationale pers. Het winnende ontwerp werd officieel overhandigd aan de bevoegde schepen voor De Openbare Werken van de stad Gent, Martine De Regge.

Alle ontwerpen werden voor een periode van bijna 2 maanden tentoongesteld in het Gentse:

5 mei tot 6 mei in het DESIGN MUSEUM GENT;

7 mei tot 23 mei in de kunstacademie SINT – LUCAS;

26 mei tot 26 juni in het ADMINISTRATIEF CENTRUM.

Informeel heeft de schepen van Openbare Werken het idee geopperd om een prototype van het winnend ontwerp te laten maken met het oog op realisatie. Op 18 september 2007 werd het dossier met winnend ontwerp naar het Kabinet van de schepen De Regge verstuurd ter onderzoek voor de eventuele realisatie van dit ontwerp in Gent (BIJLAGE 3).

2. Verwezenlijking van de doelstelling 'DE OPTIMALISATIE VAN DE BEWEGWIJZERING NAAR DE BESTAANDE GRATIS PUBLIEKE TOILETINFRASTRUCTUUR IN DE STAD':

In samenwerking met Stad Gent werden op 7 Gentse urinoirs 7 vrouwensilhouetten geplakt met een stadsplan op de borst. Dit proefproject liep van 11 april t.e.m. 11 juli 2007 en werd geëvalueerd via een uitgebreide enquête. Deze unieke wegbewijzing op de urinoirs hielp de vrouwen om de dichtstbijzijnde toiletten, binnen een straal van max. 200m rond de urinoirs te vinden. De meewerkende horeca in de omgeving van de geselecteerde urinoirs kregen een icoon om op hun venster of deur te bevestigen. Via die icoon konden de vrouwen de zaken die hun sanitair gedurende 3 maanden gratis ter hun beschikking stelden, herkennen. In totaal participeerden 26 horecazaken aan dit proefproject. De horecazaken werden voorafgaand aan het project bevraagd en na het finaliseren van het project (BIJLAGE 4&5). De resultaten worden gepubliceerd in een afzonderlijk rapport op **19 november 2007**, in de aanwezigheid van de 26 deelnemende horecazaken, bevoegde schepenen De Regge en De Clercq, stadsambtenaren, vrijwilligers van de actiegroep, etc.

Beide concrete subdoelstellingen kunnen omwille van hun aard en weerslag worden teruggekoppeld naar de algemene doelstellingen van sensibilisatie en evenwaardige behandeling van vrouwen en mannen in de publieke ruimte

Wat waren de concreet gerealiseerde acties?

Voor een overzichtelijke weergave van de gerealiseerde acties wordt het project hieronder onderverdeeld in twee delen (1) gedeelte *Wedstrijd* en (2) gedeelte *Signalisatie* naar analogie van de twee werkgroepen die opgericht werden binnen Leg mijn blaas het zwijgen niet op voor een werkbare uitvoering van het project. Beide werkgroepen hadden voortdurend contact.

Concreet gerealiseerde acties in het kader van het gedeelte wedstrijd: 'GEZOCHT: UNISEKS SANITAIR IN DE GENTSE PUBLIEKE RUIMTE'

Coördinatie: Els De Vos

oktober 2006 – mei 2007

- Uitschrijven en verspreiden van het wedstrijdreglement 'GEZOCHT: UNISEKS SANITAIR IN DE GENTSE PUBLIEKE RUIMTE'.
- Aanschrijven van en verspreiden van affiches in ontwerpscholen tot deelname aan de wedstrijd in hun opleidingsprogramma. Het betrof de volgende opleidingen: architectuuropleidingen St-lucas Gent en Brussel (secundair en hoger onderwijs), opleiding binnenhuisontwerp Bijloke Gent, vakgroep Architectuur Ugent, Richting Industrieel Ontwerpen Kortrijk, Mechelen, Productontwikkeling Antwerpen, departement Architectuur en RO van de KU-Leuven, richting binnenhuiskunst aan de kunstacademie van Tielt, richting binnenhuiskunst aan de Academie van Schone Kunsten te Eeklo.
- Inrichten van juryoverleg met deskundigen op 21 april 2007, in het Geuzenhuis te Gent (BIJLAGE 6).
- Ontwerp en druk van affiche voor de aankondiging van de vernissage en reizende tentoonstelling van de wedstrijd (BIJLAGE 7&8).
- Inrichten van vernissage en prijsuitreiking van de wedstrijd op 4 mei 2007 in het Design Museum Gent. Overhandiging van de geldprijs (400 euro) aan de laureaat van de wedstrijd en formele overhandiging van het winnende ontwerp aan de schepen voor openbare werken, Martine De Regge van de stad Gent.
- Inrichten van de tentoonstelling met alle winnende ontwerpen van de wedstrijd van 5 mei tot 6 mei in het Design Museum Gent.
- Inrichten van de tentoonstelling met alle winnende ontwerpen van de wedstrijd van 7 mei tot 23 mei in Sint – Lucas Gent.
- Inrichten van de tentoonstelling met alle winnende ontwerpen van de wedstrijd van 26 mei tot 26 juni in het Administratief Centrum.

Concreet gerealiseerd acties in het kader van het gedeelte signalisatie *Gentse urinoirs bezeten door vrouwen* van het project 'AANZET TOT INTEGRAAL VROUWVRIENDELIJK SANITAIR IN DE STAD GENT.'

Coördinatie: Baharak Bashar

oktober 2006 – november 2007

- promotie via lezing en tento op de vrouwendag 11 november 2006, organisatie Wereldtoilettag 19 november 2006, tento Amazone, 23 nov. - 21 dec. 2006
- Lobbywerk met Stad Gent om tot een samenwerking te komen m.b.t. de bewegwijzering van het publiek sanitair voor vrouwen in Gent
- Selectie locaties voor bevestigen vrouwensilhouetten en horecazaken
- Ontwerp vrouwensilhouet, logo voor de horeca, logo actiegroep, lokalisatie van het gratis sanitair op de stadskaarten van Aquaterra
- Rondbrengen van brief door Gentse stadswachters & vrijwilligers van de actiegroep op 08 maart 2007 (Internationale Vrouwendag) aan de verschillende horecazaken die in de geselecteerde regio lagen (BIJLAGE 9).
- Verkend interview horeca en opstellen van vragenlijst voor de evaluatie horeca
- Bezoek van activisten Leg Mijn Blaas het Zwijgen Niet Op aan de horecazaken in de geselecteerde regio met de vraag voor participatie en bevraging van de horecazaken over hun verwachtingen (42 zaken werden bezocht, 26 waren bereid te participeren aan het project).
- Bevestiging van de vrouwensilhouetten aan de mannenurinoirs doorheen de stad (opgedeeld in verschillende fases om de aandacht te trekken)
- Na drie maanden: einde van het proefproject en bevraging van de participerende horecazaken over hun ervaringen.

- Bezoek aan 26 zaken voor eindevaluatie van het proefproject signalisatie (BIJLAGE 10).
- Invoeren en verwerken van verzamelde data (52 vragenformulieren, bestaande uit 10 vragen).
- Schrijven van een evaluatierapport van de actie met de horeca.
- Organisatie van de receptie voor de horeca met de bekendmaking van de resultaten van het rapport op 19 november 2007, Wereldtoilettag.

[BIJLAGE 11: vrouwensilhouet op het urinoir – BIJLAGE 12: Stadsplan – BIJLAGE 13: logo voor horecazaken]

Naast deze afzonderlijke activiteiten werden ook nog gezamenlijke activiteiten georganiseerd voornamelijk betreffende externe promotie en communicatie (zie persbijlage: persberichten en persartikelen).
Een overzicht (BIJLAGE 14):

Titel	Datum
Vrouwvriendelijke Genste horeca wordt in watten gelegd op de Werelddierendag (nog te publiceren)	19.11.2007
De aanhoudster wint: Gratis toiletten voor vrouwen op Gentse feesten 2007	12.07.2007
Laureaten ontwerpwedstrijd Gentse Plasactie bekend	04.05.2007
7 vrouwensilhouetten op 7 mannenurinoirs	11.04.2007
Gentse laureaat 'Vrouw zijn in de stad' op kruissnelheid	08.03.2007
Tentoonstelling: Sanitaire rechten ook voor vrouwen	23.11.2006
Zingen voor het goed doel, zingen om een plasje te mogen doen!	19.11.2006
Gentse plasactie weer stap dichterbij eis vrouwvriendelijk sanitair	23.10.2006

Lokalisatie van uw actie:

Gent – Design Museum, Sint – Lucas, Administratief Centrum
Gent – impliciet ook ruimer via de weerslag van het project bij pers en publiek.
Persoverzicht: BIJLAGE 15

7 urinoirs in de stad Gent: Sint-Jacobsplein Rode Torenkaai, Fratersplein, Overpoort 1, Overpoort 2, Zuid, Korenlei.

26 participerende Gentse horecazaken in de stad: Trefpunt, 't Krochtje, Kinky Star, De Dulle Friet, Prélude, Esra, De Zevende Hemel, Pitta Mussa, Café Kerman, Epsilon, Overpoort Bowling, Salamander, DDF-Kantoor, De Smul, Canard Bizard, Speakers' Corner, 't Hoogetpunt, Isoparta Pitta, Soep+, Big Food, Deus, Spring's, Brooderie, De Onvrije Schipper, Lestarie, Hasta Manana.

Periode van uw actie (jaren, maanden, we)

1 oktober 2006 tot 19 november 2007.....

Begunstigden van de actie: (een totaal cijfer of een gemiddelde aangeven)

Topiclijst cijfers (voorlopige versie)

(1) gedeelte Wedstrijd

- aanschrijven van een tiental scholen (zie opsomming hierboven)
- 6 ontwerpen (3 vrouwelijke en 3 mannelijke deelnemers)
- 400 A2- affiches verspreid door Agrafa in Gentse openbare ruimte (winkels, horeca en bibliotheken) (14/04-15/05/2007)
- 350 affiches zelf verspreid in Gentse openbare ruimte en opleidingen
- 31 papieren uitnodigingen vernissage
- 250-tal digitale uitnodigingen van de vernissage
- ongeveer 200 aanwezigen op de vernissage
- 6 juryleden voor de beoordeling van de wedstrijdontwerpen waarvan 3 vrouwen en 3 mannen
- 400 aantal bezoekers Design Museum Gent
- 1300 bezoekers Sint – Lucas Gent (aantal studenten + Opendeurdag tijdens de tentoonstelling)
- 5.138 aantal bezoekers Administratief Centrum (gebaseerd op het bezoekerscijfer van 1997, namelijk 61.655 bezoekers per jaar, opvallend grote heterogeniteit in afkomst)

(2) gedeelte Signalisatie *Gentse urinoirs bezeten door vrouwen*

Voor dit gedeelte is het moeilijk de begunstigden van de actie in cijfers uit te drukken. Wel kunnen verschillende groepen gedefinieerd worden:

- Stad Gent (politici en ambtenaren)
- Bewoners van Stad Gent (via de bekendmaking op de urinoirs)
- Bezoekers van horecazaken (via de bekendmaking van het logo op deur of venster)
- Toevallige voorbijgangers (via de bekendmaking op de urinoirs)
- De vrouwen die gebruik hebben kunnen maken van gratis sanitair in de horecazaken

(3) Gezamenlijke communicatie

Versturen van **8** persberichten naar **53** journalisten

Gemengd:	Volwassenen:
Mannen:	Kinderen:
Vrouwen:	Adolescenten:

Is de actie gericht tot een specifiek publiek? Zo ja, welk publiek?

- De vrouw als gebruiker van sanitair in de stad.
- Stedelijke gebruikers: bewust maken dat het mogelijk is om ook voor vrouwen hippe, geïntegreerde plasaccommodatie te voorzien door de resultaten van de wedstrijd tentoon te stellen op goed toegankelijke plaatsen.
- Stad Gent: bewust maken dat het mogelijk is om ook voor vrouwen hippe, geïntegreerde plasaccommodatie te voorzien door hen te confronteren met de resultaten van de wedstrijd en hen op die manier te sensibiliseren tot het aanbieden van publiek sanitair zowel voor vrouwen als mannen.
- Horeca: sensibiliseren tot openstellen van hun sanitair.

- Ontwerpers en scholen (studenten en leraars (binnenhuis)architectuur en productontwikkeling): de ontwerpwedstrijd.

Ontwikkelingsperspectieven van het project:

Wat Gent betreft, is er een vraag ingediend bij de schepen van openbare werken om het winnend uniseks toilet te realiseren in de Gentse publieke ruimte. De doelstelling is dat de actiegroep overbodig wordt, en het publiek sanitair voor vrouwen voldoende wordt. De actie heeft een sneeuwbaaleffect, want ook in andere gemeenten en steden, zoals Antwerpen & Turnhout heeft men informatie gevraagd over het Gentste project *Gentse urinoirs bezeten door vrouwen* om daar ook iets dergelijks op te starten.

Welke zijn de partners van uw actie en wat is de aard van hun bijdrage tot het project? (detailleren: publiek/privé/publiek-privé, andere...)

(1) Gedeelte wedstrijd

- Design Museum Gent: openstellen infrastructuur voor tentoonstelling en vernissage
- Ontwerpscholen (zie opsomming hierboven) In het bijzonder het Sint – Lucas te Gent: heeft de ontwerpwedstrijd sterk gepromoot en een tentoonstellingsruimte, inclusief hun infrastructuur, ter beschikking gesteld.
- Administratief Centrum Gent (stad Gent): inkomhal als tentoonstellingsruimte
- Vredeshuis Gent: gratis ter beschikking stellen van indienruimte
- Zes Juryleden (BIJLAGE 6)

(2) Gedeelte *Signalisatie Gentse urinoirs bezeten door vrouwen*

Steunbrief naar de horeca & persconferenties:

- Carina De Geest, Adjunct van de directie – Communicatieverantwoordelijk van het Departement Ruimtelijke Planning, Mobiliteit en Openbaardomein van stad Gent
- Bond Moyson - Vrijdagmarkt: gratis openstellen van hun sanitair
- 26 Horecazaken die bereid waren hun sanitair gratis aan te bieden.
- Dienst Wegen, Bruggen en Waterlopen: drukwerk van de silhouetten en het aanbrengen ervan op de urinoirs
- Jean Pierre Tierenteyn-Pauwels coördinator Stadswacht Gent: voor de ondersteuning van de vrijwilligers bij het verspreiden en ophalen van de vragenlijsten van de deelnemende horeca, bestemd voor het evaluatierapport.
- Schepen Martine de Regge, Schepen van Openbare Werken, Stadswoningen en REG
- Schepen Mathias De Clercq Schepen van Economie, Jeugd, Werk & Middenstand
- Luc Rogiest, Binnenstadscoördinator - Gebiedsgerichte Werking: voor aanmoediging van de horeca
- Horecacoach, Bart Inghelbrecht: voor aanmoediging van de horeca

- Werkgroep sanitair van Stad Gent (bestaande uit verantwoordelijken van verschillende diensten; o.a. politie, brandweer, dienst openbare gebouwen, etc.)

Beschikbare informatie (gelieve deze informatie bij uw dossier te voegen)

- Tal van informatie is te vinden op de website van plasactie: www.plasactie.be
- Zie bijlagen 1-15

Persoverzicht

Aankondiging wedstrijdoproep in Vakliteratuur :

- *A+*. Tijdschrift voor Belgische Geschiedenis (2007)
- *Dimension* (jan/febr/mrt 07, jrg. 2, nr.3, 63)
- *Ruimte en Planning* (2006, nr. 4 en 2007, nr. 1)
- *Arch-index*, (febr. 2007, nr. 59, 23)
- website van het VAI (Vlaams Architectuur Instituut: <www.vai.be>).

Titel	Datum	Bron
Ode aan Jeanneke pis en manneke pis (BIJLAGE 16)	11 november 2006	Metro/ Journaal TV1 (zie website)
Laat haar zitten	27 november 2006	Metro
"Puis-je utiliser vos toilettes?"	07 december 2006	Le Soir
Vrouwen moten het maar ophouden	08 december 2006	DS
Oproep: wedstrijd uniseks sanitair	Februari 2007	Arch index
Oproep: vrouwen op 't gemak	7-20 maart 2007	Zone 09, p. 5
Silhouetten wijzen vrouwen weg naar gratis sanitair	12 april 2007	HLN
Stad zet vrouwen op de urinoirs	12 april 2007	DG
Gents plasproject komt op voor sanitaire rechten van vrouwen	12 april 2007	DM
Openbaartoilet licht op	06 mei 2007	De Zondag, p. 7
Bekroond uniseks toilet doet ook dienst als sfeerverlichting	06 mei 2007	HLN
Aankondiging signalisatie: "Laat haar zitten",	16-29 mei 2007	Zone 09, p. 5
Aankondiging signalisatie: "Laat haar zitten",	Mei 2007	Stadmagazine
Gent laat m/v zitten	04 juni 2007	City Steps, p. 24
Gratis vrouwentoiletten op Gentse feesten	13 juli 2007	HLN
Vrouwen kunnen gratis plassen	13 juli 2007	DG
Voor het eerst gratis sanitaire voorzieningen voor vrouwen op Feesten	13 juli 2007	DM

Activiteitsverslag (de auteur, de titel, de eventuele uitgever, het jaar van publicatie, eventuele url-link)

Niet van toepassing

Studie/onderzoek (de auteur, de titel, de eventuele uitgever, het jaar van publicatie, eventuele url-link)

Onderzoeksrapport van het gedeelte signalisatie:

Gentse urinoirs bezeten door vrouwen

Deze resultaten worden op 19 november 2007, op de internationale Wereldtoilettag in de Troonzaal van Stad Gent, vanaf 20h00 gepubliceerd.

Auteurs: Baharak Bashar, Laurence Claeys, Kat De Corte,
Parsival Delrue

**Brochures (de auteur, de titel, de eventuele uitgever, het jaar van publicatie,
eventuele url-link)**